

Koulutusjohtamisen perusopinnot 25 op

Opetussuunnitelma on hyväksytty Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan tiedekuntaneuvostossa 30.3.2017

Koulutuksen lähtökohdat

Koulutusjohtamisen instituutin perustehtävänä on kehittää kasvatusta ja koulutusalan johtajuutta niin, että alalla toimivat ihmiset ja yhteisöt voivat onnistua tehtävässään parhaalla mahdollisella tavalla. Kasvatus- ja koulutusala toimivien ihmisten ja yhteisöjen tehtävänä on koulutuksen kautta rakentaa hyvää tulevaisuutta.

Instituutin järjestämissä koulutusjohtamisen perusopinnoissa perehdytään kasvatusta ja koulutusalan johtajuuden ohella opetushallintoon ja lainsäädäntöön sekä yhteistyöoppilaitoksissa käytännön johtamistyöhön. Opinnot ovat opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/98, siihen tehtyine muutoksineen) mukaisia opintoja ja ne antavat rehtorin kelpoisuuden opetushallinnon opintojen osalta. Opinnot on tarkoitettu opettajille, apulais- ja vararehtoreille sekä muunlaisissa kasvatusta ja koulutusalan tehtävissä toimiville. Vuosittain mukaan valitaan myös Jyväskylän yliopistossa perustutkintoa suorittavia, opintojensa loppuvaiheessa olevia opettajaopiskelijoita.

Koulutusjohtamisen perusopinnot tarjoavat mahdollisuuden kouluttautua rehtoriuteen ammattina, omana professiona. Opetustoimen ja oppilaitoksen johtaminen edellyttää omaa kelpoisuuskoulutusta. Lisäksi opinnot vastaavat kokonaisvaltaisesti kasvatusta ja koulutusalan kasvavaan johtajuusosaamisen tarpeeseen. Yhteiskunnan arvojen ja väestörakenteen muutos, hallinto- ja palvelurakenteen uudistukset sekä elinikäisen oppimisen perusajatus vaikuttavat kaikkiin koulutusmuotoihin. Tarvitaan avaraa katsantokantaa, yhteistyötä ja monisuuntaista verkottumista, jotta kasvatusta ja koulutusalan johtajan työ onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Substanssiosaamisen lisäksi tarvitaan myös johtajuuden asiantuntijuutta.

Tulevaisuuteen suuntautuminen edellyttää kasvatusta ja koulutusalan johtajien koulutukselta uudistavan oppimisen tunnuspiirteitä, joita ovat ennakointi ja osallistuminen. Uudistava oppiminen on kykyä ja halua nousta tulevaisuuden tasalle. Ennakointi merkitsee erilaisten mahdollisuuksien huomioonottamista, pohdintaa ja aktiivisuutta, tulevaisuuden rakentamista. Osallistuminen merkitsee henkilökohtaista sitoutumista yhteisön tukemiseen ja sekä yhteisön että omien tavoitteiden edistämiseen aktiivisella tavalla.

Koulutusjohtamisen perusopinnot pohjautuvat tutkimustietoon. Kasvatusta ja koulutusalan johtajuutta opiskellaan jäsentämällä sitä tiedon ja asiantuntijuuden sekä yksilön ja yhteisön välisen vuorovaikutuksen kautta painottaen koulutukseen osallistuvien ammattillisen identiteetin kehittymistä. Koulutuksen päätyttyä opiskelija tuntee kasvatusta ja

koulutusalan johtajuuden perusteet ja kykenee soveltamaan niitä teoiksi omassa toimintaympäristössään. Tämän lisäksi opiskelija tuntee kasvatusta- ja koulutusalan johtajuuteen liittyvät keskeiset asiantuntijuusalueet sekä osaa etsiä, käyttää ja viestiä eri asiantuntijuusalueisiin liittyvää tietoa. Oppimisprosessia ohjaa opiskelijan oma ymmärrys oman ammatillisen identiteetin, ihmisyyden, yhteisöllisyyden, osallisuuden ja yksilöllisyyden merkityksestä. Opiskelija ymmärtää, miksi on olennaista, että hän itse sitoutuu näiden asioiden edistämiseen omassa työssään.

Koulutusjohtamisen perusopinnot rakentuvat lähijaksoista ja itsenäisestä työskentelystä. Ajallisesti koulutus rakentuu kahden päivän lähijaksoista, joita on kolmen lukukauden aikana yhteensä kymmenen. Koulutuksen aikana vieraillaan omassa yhteistyöoppilaitoksessa, tai vastaavassa, ja työskennellään verkossa. Lähijaksoilla opiskelu etenee pääosin yhtenäisenä ryhmänä esimerkiksi asiantuntijaluennoilla, joihin liittyy myös kirjallisuuden perehtymistä ja oppimistehtäviä. Niin lähijaksoilla kuin verkossa asiantuntijaluentojen, kirjallisuuden ja oppilaitosvierailujen asioita prosessoidaan sekä kiinteissä tutoreiden johtamissa, että koostumuksiltaan vaihtelevissa pienryhmissä sekä yksilöllisenä työskentelynä. Työskentelyn ja oppimisen tukena käytetään digitaalisia työvälineitä.

Koulutus sitoo yhteen koulutusjohtajuuden teorian, käytännön sekä opiskelijan oman ammatillisen identiteetin kehittymisen. Lähijaksojen ja kirjallisuuden teoriaopinnot kytetään käytäntöön oppilaitosvierailujen, ryhmätyöskentelyn ja yksilöllisen soveltamisen kautta. Teorian ja käytännön yhteenliittymistä sekä opiskelijan ammatillisen identiteetin kokonaisvaltaista kehittymistä tuetaan erityisen praktikum-työskentelyn kautta. Praktikumissa jokaisella opiskelijalla on oma mentorinsa, tutorinsa ja pienryhmänsä. Mentoreina ja tutoreina toimivat instituutin verkoston rehtorit ja sivistysjohtajat.

Avoin, toisia kunnioittava ja kuunteleva vuorovaikutus luo perustan yhdessä oppimiselle ja yhdessä ajattelulle sekä kokemusten jakamiselle, puhutaan dialogisuudesta. Ison ryhmän ja pienempien tutorryhmien ryhmäytyminen on keskeinen osa oppimisprosessia. Ihmisten tunteminen ja vuorovaikutus rikastuttavat oppimista ja mahdollistavat luottamuksen syntymisen. Tärkein osa oppimista on kuitenkin opiskelijan oma aktiivisuus, vastuu ja huolenpito omasta oppimisesta ja oman ammatillisen identiteetin kehittämistä. Sisäinen motivaatio ja halu oppia ovat perusedellytyksiä itseohjautuvalle tavalle opiskella ja oppia.

Opinnot toteutetaan Jyväskylän yliopiston integratiivisen pedagogiikan näkemyksen mukaisesti. Tällöin opiskeltavia asioita tarkastellaan niin käsitteellisen, kokemuksellisen, itsesäätelyn kuin sosiokulttuurisen tiedon näkökulmista ja opiskelu sisältää sekä ajattelun ja toiminnan, oppimisen ja työn, kognition ja emotionin että yksilöllisen ja yhteisöllisen oppimisen yhdistämistä toisiinsa.

Ylläolevien näkökulmien ja työskentelytapojen kautta opinnoissa tarkastellaan omaa ammatillista kehittymistä. Oman ammatillisen kehittymisen ytimen puolestaan muodostavat ammatillinen identiteetti, asiantuntijuus ja toimijuus. Oppimisprosessin alussa painottuu ammatillisen identiteetin tavoitealue yksilön, yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen tarkastelun kautta. Opintojen keskivaiheilla puolestaan korostuu ammatillisen asiantuntijuuden tavoitealue, jota pyritään tukemaan koulutuspolitiikan, hallinnon ja johtajuuden opiskelulla. Opintojen loppuvaihe keskittyy opiskelijan ammatillisen toimijuuden tukemiseen kokoamalla praktikum-työn kautta opittu

synteesiksi, jonka kanssa opiskelijan on hyvä lähteä toimimaan ja kehittymään kasvatus- ja koulutusalan johtajana.

Opintokokonaisuuden opintojaksojen arvioinnin tehtävänä on tukea integratiivisen oppimisen toteutumista sekä opiskelijan oman ammatillisen identiteetin, asiantuntijuuden ja toimijuuden kehittymistä. Arvioinnissa korostuvat tietoa ja kokemuksia prosessoivat yksilö- ja ryhmätehtävät, jotka arvioidaan asteikolla hyväksytty – täydennettävä.

Koulutusjohtamisen perusopinnot 25 op

TEEMA I Ammatillinen identiteetti 5 op

KOUP1010 Yksilö, yhteisö ja vuorovaikutus 5 op

Osaamistavoitteet	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee keskeisiä yksilöön, yhteisöön ja vuorovaikutukseen liittyviä käsitteitä johtajuuden näkökulmasta - ymmärtää yhteisönä toimimisen ja yhteisöllisen oppimisen sekä dialogisuuden, mentoroinnin ja valmentavan otteen merkityksen johtajuuden kannalta - pystyy aloittamaan oman ammatillisen identiteettinsä tarkastelun ja kehittämisen
Sisältö	Yksilö, yhteisö, vuorovaikutus, dialogisuus, mentorointi, valmentava ote, viestintä, työhyvinvointi
Suoritustavat	Oppimistehtävät

TEEMA II Asiantuntijuus 15 op

KOUP1020 Koulutuspolitiikka 5 op

Osaamistavoitteet	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee suomalaisen koulutuspolitiikan historiaa, nykyyisyyttä ja tulevaisuutta - osaa kiinnittää suomalaisen koulutuspolitiikan globaaliin kontekstiin - hahmottaa kasvatus- ja koulutusalan hallintojärjestelmän
Sisältö	Kansainvälinen ja kansallinen koulutuspolitiikka, yhteiskunnalliset tavoitteet ja toimijat sekä päätöksenteko- ja ohjausjärjestelmät. Globaalisti, kansallisesti ja paikallisesti muuttuva toimintaympäristö.
Suoritustavat	Oppimistehtävä

KOUP1030 Hallinnon johtaminen 5 op

Osaamistavoitteet	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee yleishallintoon, opetushallintoon, taloushallintoon ja henkilöstöhallintoon liittyvän peruslainsäädännön - osaa johtaa kasvatus- ja koulutusalan hallintoa
Sisältö	Yleishallinnon periaatteet ja hallintomenettely; opetustoimen lainsäädäntö; taloushallinto: ohjaus, vastuut, talousjohtamisen välineenä, hankkeet, lainsäädäntö; henkilöstöhallinto: työoikeuden ja virkamiesoikeuden perusteet, palvelussuhdelajit, työ- ja virkaehtosopimukset, työntekijän ja työnantajan oikeudet, velvollisuudet ja vastuut, palvelussuhteen solmiminen ja päättäminen, lainsäädäntö.
Suoritustavat	Tentti, oppimistehtävät

KOUP1040 Johtajuuden keskeisiä käsitteitä ja periaatteita 5 op

Osaamistavoitteet	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee johtajuuden keskeiset käsitteet ja teoriat - tunnistaa kasvatus- ja koulutusalan johtajuuden erityispiirteet - osaa soveltaa käsitteitä ja teorioita hyvän johtajuuden teoiksi
Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - organisaatio ja organisaatioiden luokitukset - johtajuus ja hallinto/johtaminen, leadership ja management - keskeiset johtajuusteoriat ja niiden kehitys - eettinen johtajuus sekä luottamus ja vastuullisuus - strateginen johtajuus ja muutosjohtajuus - jaettu ja yhteisöllinen johtajuus - pedagoginen johtajuus ja johtamisen pedagogiikka - hallinto/johtaminen johtajuuden näkökulmasta<ul style="list-style-type: none"> o yleis-, opetus-, henkilöstö- ja taloushallinto o arviointi ja kehittäminen
Suoritustavat	Oppimistehtävä

TEEMA III Ammatillinen toimijuus 5 op

KOUP1050 Praktikum 5 op

Osaamistavoitteet	Opiskelijalla <ul style="list-style-type: none"> - on käsitys omasta ammatillisesta identiteetistään kasvatus- ja koulutusalan johtajana - on valmius hyvän johtajuuden tekoihin ja henkilökohtaiseen kehittymiseen sopusoinnussa oman ammatillisen identiteettinsä kanssa
Sisältö	Kasvatus- ja koulutusalan johtajan käytännön työhön perehtyminen kasvatus- ja koulutusalan vuosikellon rytmisissä mentor- ja tutorrehtorin ohjauksessa erillisen praktikum-ohjelman mukaisesti. Johtajuusfilosofia.
Suoritustavat	Oppilaitoskäynnit, selvitykset ja raportit, ohjatut ryhmäkeskustelut sekä muut oppimistehtävät